

20101583306

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ФИНАНСИСКИТЕ ДРУШТВА

Се прогласува Законот за финансиските друштва, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 6 декември 2010 година.

Бр. 07-4951/1
6 декември 2010 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н ЗА ФИНАНСИСКИТЕ ДРУШТВА

1. Општи одредби

Член 1

Со овој закон се уредува основањето, работењето и надзорот над финансиските друштва во Република Македонија.

Член 2

(1) Одредбите од овој закон не се однесуваат на банките, филијалите на странски банки и штедилниците основани во Република Македонија, на фондациите и здруженијата и на трговските друштва кои позајмуваат парични средства на други трговски друштва.

(2) На финансиските друштва се применуваат одредбите од Законот за трговските друштва, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(3) На договорите за кредит и факторинг се применуваат одредбите од Законот за облигациони односи, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Финансиско друштво" е небанкарска финансиска институција која врши финансиски активности од членот 4 став (1) на овој закон;

2. "Факторинг" е финансиска активност во која, врз основа на договор склучен во писмена форма, финансиското друштво (фактор) ги презема купува побарувањата на друго домашно или странско правно лице (доверител), со или без право на регрес;

3. "Кредит" е пласирање на одреден износ на пари во замена за отплата на одобриениот и ненамирен износ, заедно со каматата и/или провизијата пресметани на тој износ;

4. „Гаранции” се деловни договори со кои финансиското друштво гарантира дека должникот ќе ги изврши паричните обврски кон доверителот во рок и под услови од договорот склучен меѓу должникот и доверителот, а во случај на неплаќање или неизвршување на обврските од договорот, истите ќе ги плати финансиското друштво и

5. „Кредитна картичка” е средство за кредитирање преку револвинг кредит дефиниран како кредит без датум на достасување при што истиот може да се обновува постојано до лимитираниот износ определен од страна на издавачот. Издавачот, имателот и прифаќачот на кредитната картичка задолжително се различни лица (трипартитен систем). “Кредитна картичка” не вклучува дебитни картички, парични картички или какви било други картички со кои средствата се задолжуваат од депозитната сметка на имателот на картичката.

2. Активности

Член 4

(1) Финансиско друштво може да врши една или повеќе од следниве финансиски активности:

- 1) одобрување кредити;
- 2) издавање и администрирање на кредитни картички;
- 3) факторинг и
- 4) издавање на гаранции.

(2) Покрај финансиските активности од ставот (1) на овој член, финансиското друштво може да ги врши и следниве активности:

- 1) советување поврзано со финансиските активности од ставот (1) на овој член и
- 2) изнајмување на подвижен и недвижен имот на трети лица, вклучувајќи и оперативен лизинг.

Член 5

(1) Финансиско друштво не смее да врши други активности, освен активностите од членот 4 на овој закон.

(2) Правни и физички лица кои немаат дозвола за основање и работа на финансиско друштво издадена согласно со овој закон, освен субјектите од членот 2 став (1) на овој закон, не смеат да ги вршат финансиските активности од членот 4 став (1) на овој закон.

3. Употреба на зборовите „финансиско друштво”

Член 6

(1) Финансиското друштво е должно во името да ги употреби зборовите "финансиско друштво" или кратенката "ФД".

(2) Зборовите "финансиско друштво" или од него изведени зборови не смеат да се употребуваат во името на трговско друштво или друго правно лице кое нема дозвола за основање и работа издадена согласно со овој закон.

4. Основање на финансиско друштво

Член 7

(1) Финансиско друштво се основа како друштво со ограничена одговорност, како акционерско друштво или како подружница на странско трговско друштво, во согласност со Законот за трговски друштва.

(2) Финансиско друштво се основа со основна главнина од најмалку 6.000.000 денари.

(3) Основната главнина од ставот (2) на овој член и сите натамошни зголемувања на основната главнина мора да бидат во паричен облик и да бидат уплатени во целост.

(4) Основната главнина на финансиското друштво во ниту еден момент не смее да се намали под износот од ставот (2) на овој член.

Член 8

(1) За основање и работа на финансиско друштво е потребна претходна дозвола за основање и работа од министерот за финансии (во натамошниот текст: дозвола).

(2) Лицата кои имаат намера да основаат финансиско друштво до Министерството за финансии поднесуваат барање за добивање дозвола.

(3) Кон барањето од ставот (2) на овој член се поднесува следнава документација и информации:

- 1) предлог-акт за основање;
- 2) предлог име и седиште на финансиското друштво;
- 3) доказ за уплата на парични средства на име основна главнина на привремена сметка кај носител на платен промет;
- 4) извори на средства за уплата на основната главнина;
- 5) идентитет на лицата кои имаат намера да основаат финансиско друштво;
- 6) документ дека против основачот не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност;
- 7) листа на предложени членови на органот на управување на финансиското друштво со докази за исполнување на условите од членот 9 на овој закон;
- 8) финансиски активности што ќе ги врши друштвото;
- 9) програма за работа на финансиското друштво со проекција на финансиски извештаи за наредните три години;
- 10) интерни процедури за вршење на финансиските активности, вклучувајќи критериуми и услови за кредитирање и за процена на кредитната способност на кредитобарателите;
- 11) програма за спречување на перење пари, одобрена од Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и
- 12) доказ за уплатена административна такса согласно со Законот за административни такси.

(4) Доколку основач на финансиското друштво е правно лице, покрај доказите и информациите од ставот (3) на овој член, кон барањето ја доставуваат и следнава документација:

- 1) извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на правното лице;
- 2) информација за економско-финансиската состојба;
- 3) документ дека против правното лице не е изречена мерка забрана за вршење на дејност;
- 4) документ дека против одговорното лице на правното лице не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност и
- 5) документ дека не е поведена стечајна или ликвидациона постапка над правното лице.

(5) Доколку основач на финансиското друштво односно подружницата е странско правно лице, покрај доказите и информациите од ставот (3) на овој член, кон барањето ја доставуваат и следнава документација:

- 1) извод од регистарот во кој е регистриран;
- 2) ревидирани финансиски извештаи од страна на овластен ревизор за последните три години и

3) потврда, уверение или друг вид на доказ издаден од соодветен орган во земјата во која е регистриран со кои ќе може да се потврди дека ги исполнува условите од ставот (3) точки 3, 4 и 5 на овој член.

(6) Документацијата од ставовите (3) точка 6, (4) и (5) на овој член не смее да биде постара од шест месеци, а се приложува во оригинал или во копија заверена на нотар. За документацијата која изворно е на странски јазик потребно е да се приложи и заверен превод.

(7) Содржината и формата на образецот на барањето за добивање дозвола ги пропишува министерот за финансии.

Член 9

(1) Член на орган на управување со финансиско друштво може да биде лице:

1) кое има завршено високо образование;

2) кое има три години успешно работно искуство во областа на финансиите или банкарството;

3) кое не било одговорно лице во трговско друштво над кое е поведена стечајна постапка;

4) против кое не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност и

5) кое не е член на орган на управување со банка, филијала на странска банка или штедилница.

(2) Видот на документите за исполнување на условите од ставот (1) точки 2, 3 и 5 на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 10

(1) По барањето од членот 8 на овој закон министерот за финансии одлучува во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(2) Доколку барањето не е комплетно, Министерството за финансии го известува подносителот на барањето да ги достави потребните документи и информации најмногу во рок од 30 дена.

(3) Во рокот од ставот (1) на овој член не се пресметуваат роковите од ставот (2) на овој член.

Член 11

(1) Министерот за финансии со решение го отфрла барањето за издавање на дозвола ако барањето не ја содржи документацијата пропишана со членот 8 од овој закон.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на економијата, во рок од 15 дена од приемот на решението.

Член 12

(1) Министерот за финансии со решение го одбива барањето за издавање дозвола, ако:

1) барањето содржи неточни или невистинити податоци;

2) во последните две години на подносителот на барањето му било одбиено барање за добивање дозвола или му била одземена издадена дозвола согласно со овој закон;

3) против основачот е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност;

4) над основачот правно лице е поведена стечајна или ликвидациона постапка и

5) предложен член на орган на управување не ги исполнува условите од членот 9 на овој закон.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на економијата, во рок од 15 дена од приемот на решението.

Член 13

(1) Доколку се исполнети условите од членовите 8 и 9 на овој закон, министерот за финансии издава дозвола.

(2) Дозволата содржи:

- 1) име и седиште на финансиското друштво;
- 2) финансиски активности што ги врши финансиското друштво и
- 3) име на основачот на финансиското друштво.

(3) Финансиското друштво е должно да започне со вршење на финансиски активности во рок од шест месеци од денот на уписот во трговскиот регистар што се води кај Централниот регистар.

5. Статусни промени

Член 14

(1) Статусна промена на присоединување и спојување може да се изврши само меѓу две или повеќе финансиски друштва.

(2) Статусна промена на поделба на финансиско друштво може да се изврши само на две или повеќе финансиски друштва.

(3) За статусна промена на финансиско друштво е потребна дозвола од министерот за финансии.

(4) За издавање дозвола од ставот (3) на овој член соодветно се применуваат одредбите од членовите 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 на овој закон.

6. Упис во трговски регистар

Член 15

(1) Финансиското друштво стекнува својство на правно лице со упис во трговскиот регистар што се води кај Централниот регистар.

(2) Финансиското друштво е должно да поднесе пријава за упис во трговскиот регистар во рок од 30 дена од денот на добивањето на дозволата за основање и работа.

(3) Кон пријавата за упис во трговскиот регистар се поднесуваат:

- 1) акт за основање на финансиското друштво;
- 2) дозволата за основање и работа;
- 3) доказ дека се уплатени паричните средства на име основна главнина на привремена сметка кај носител на платниот промет и
- 4) други документи согласно со прописите за упис во регистарот.

(4) Централниот регистар ја отфрла пријавата за упис во трговскиот регистар доколку не биде поднесена во рокот од ставот (2) на овој член и за тоа писмено го известува Министерството за финансии, во рок од пет дена од денот кога е отфрлена пријавата.

(5) Финансиското друштво е должно во рок од десет работни дена по уписот во трговскиот регистар писмено да го известува Министерството за финансии за извршениот упис.

Член 16

(1) Финансиското друштво е должно да достави пријава за упис на промена во трговскиот регистар што се води во Централниот регистар во рок од 15 дена од денот на добивањето на дозвола за статусни промени. Кон пријавата за упис во трговскиот регистар задолжително се поднесува дозволата од членот 14 став (3) на овој закон.

(2) Финансиското друштво е должно во рок од десет работни дена по уписот во трговскиот регистар на статусната промена писмено да го извести Министерството за финансии за извршениот упис.

7. Согласности

Член 17

(1) За вршење на активностите од членот 4 став (1) на овој закон кои не се наведени во дозволата министерот за финансии донесува решение за дополнување на дозволата.

(2) За промена на член на орган на управување на финансиското друштво, министерот за финансии дава согласност.

(3) За дополнување на дозволата од ставот (1) на овој член финансиското друштво доставува до Министерството за финансии барање кон кое приложува:

1) листа на активности од членот 4 став (1) на овој закон што планира да ги врши друштвото;

2) програма за работа за наредните три години за соодветните активности;

3) информација за економско финансиската состојба на финансиското друштво и

4) доказ за уплатена административна такса, согласно со Законот за административни такси.

(4) За добивање согласност за промена на член на орган на управување, финансиското друштво до Министерството за финансии доставува барање кон кое ги приложува доказите за исполнување на условите од членот 9 на овој закон.

(5) Министерот за финансии врз основа на поднесената документација од ставовите (3) и (4) на овој член донесува решение за дополнување на дозволата, односно за издавање на согласност, за одбивање или за отфрлање на барањето. При одлучување по барањето соодветно се применуваат одредбите од членовите 8, 9, 10, 11, 12 и 13 на овој закон.

8. Известувања

Член 18

(1) Финансиското друштво е должно да го извести Министерството за финансии за:

1) отворање или затворање на подружница или филијала во земјата или странство;

2) промена на седиштето на финансиското друштво;

3) промена на името на финансиското друштво;

4) постоење на основа за престанок на финансиското друштво или за одземање на дозволата;

5) промена на основната главнина и

6) промена на интерните процедури за вршење на финансиските активности, вклучувајќи критериуми и услови за кредитирање и за процена на кредитната способност на кредитобарателите.

(2) Финансиското друштво е должно да го извести Министерството за финансии за дејствијата од ставот (1) на овој член во рок од десет работни дена од денот на настанувањето на дејствието.

9. Креирање на кредити

Член 19

(1) Финансиското друштво може да креира кредити најмногу до десеткратниот износ на основната главнина и резервите.

(2) За потребите на овој член под кредити се подразбираат побарувањата по основ на одобрени кредити, издадени гаранции, издадени кредитни картички и преземени побарувања.

(3) Финансиското друштво не смее да одобрува кредити на основачите на финансиското друштво и на поврзани лица.

(4) Под поврзани лица во смисла на овој член се сметаат брачни другари на основачите на финансиското друштво или лица со кои живеат во вонбрачна заедница, нивните деца или посвоени деца, родителите и лица под нивно старателство, како и поврзаните друштва во смисла на Закон за трговски друштва.

10. Сметководство, финансиски извештаи и ревизија

Член 20

(1) Финансиското друштво го води сметководството и ги изготвува финансиските извештаи во согласност со Законот за трговските друштва и усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување.

(2) Финансиските извештаи на финансиското друштво се предмет на ревизија од страна на овластено друштво за ревизија, во согласност со прописите за ревизија.

(3) Финансиското друштво е должно да ги објави годишниот финансиски извештај заедно со извештајот и мислењето на овластениот ревизор во најмалку еден дневен весник во Република Македонија, во рок од 15 календарски дена од денот на доставувањето на извештаите до Министерството за финансии.

(4) Финансиското друштво е должно до 31 мај во тековната година до министерството за финансии да достави примерок од финансискиот извештај за претходната година заедно со извештајот од извршената ревизија.

(5) Друштвото за ревизија веднаш го известува Министерството за финансии доколку при ревизијата утврди дека:

1) финансиското друштво направило сериозни прекршувања на одредбите од овој или друг закон и

2) финансиската состојба на финансиското друштво е влошена со што се доведува во прашање неговото нормално функционирање.

11. Извештаи

Член 21

(1) Финансиското друштво е должно до Министерството за финансии најмалку два пати годишно и тоа најдоцна до 28 февруари во тековната година за претходната година и најдоцна до 30 септември тековната година за периодот од 1 јануари до 31 август од тековната година, како и по потреба, на барање на Министерството за финансии, да достави извештаи за финансиските активности и за состојбата и изворите на средствата.

(2) На барање на Министерството за финансии, финансиското друштво доставува информации потребни за статистички и аналитички цели.

(3) Формата и содржината на образецот на извештаите од ставот (1) на овој член, како и начинот на нивното доставување ги пропишува министерот за финансии.

12. Надзор и мерки

Член 22

(1) Министерството за финансии врши надзор над работењето на финансиските друштва.

(2) Надзорот од ставот (1) на овој член се врши преку вонтеренско следење на работењето на друштвата, со прибирање и анализи на извештаите и податоците што финансиските друштва ги доставуваат до Министерството за финансии или со непосредна контрола кај финансиското друштво.

(3) При вршење на непосредна контрола, Министерството за финансии може да ангажира надворешни експерти.

(4) При вршење на надзорот од ставот (1) на овој член друштвото е должно да ја стави на увид целокупната документација.

(5) Документацијата од ставот (4) на овој член за Министерството за финансии претставува класифицирана информација согласно со закон.

Член 23

Спрема финансиско друштво за кое ќе се утврди дека не работи согласно со одредбите од овој закон, министерот за финансии може да ги преземе следниве мерки:

- 1) да издаде писмена опомена или
- 2) да издаде писмена наредба со рок за усогласување со одредбите на овој закон и останатите прописи со кои се уредува работењето на финансиските друштва или
- 3) привремено да забрани вршење на дел или на сите финансиски активности или
- 4) да ја одземе дозволата.

Член 24

(1) Министерот за финансии со решение ја одзема дозволата ако:

- 1) Централниот регистар ја отфрли пријавата за упис во трговскиот регистар;
- 2) друштвото не започне со вршење на финансиски активности во рокот утврден во членот 13 став (3) од овој закон;
- 3) друштвото врши активности кои не се наведени во дозволата;
- 4) се утврди дека информациите што биле доставени во барањето за издавање дозвола или согласност се неточни, невистинити или повеќе не се исполнети;
- 5) друштвото прекине со вршење на финансиските активности за период подолг од шест месеци;
- 6) над друштвото е отворена стечајна или ликвидациона постапка;
- 7) друштвото не ги спроведува мерките од членот 24 точки 1, 2 и 3 на овој закон;
- 8) основната главнина на финансиското друштво се намали под законскиот минимум и
- 9) изврши статусна промена без согласност од министерот за финансии.

(2) По донесување на решението од ставот (1) на овој член финансиското друштво не смее да врши финансиски активности, освен оние кои се неопходни за зачувување на имотот на друштвото и наплата на побарувањата.

(3) Членовите на органот на управување на финансиското друштво се должни во рок од 15 дена од денот на одземањето на дозволата да започнат постапка за ликвидација или да поднесат предлог за отворање на стечајна постапка до надлежниот суд.

(4) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на економијата, во рок од 15 дена од приемот на решението.

(5) Жалбата од ставот (4) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

13. Регистар на финансиски друштва

Член 25

(1) Министерството за финансии води Регистар на финансиски друштва во електронска форма.

(2) Во Регистарот на финансиски друштва се внесуваат податоци за:

- 1) името и седиштето на финансиското друштво;
- 2) основната главнина на финансиското друштво;
- 3) членовите на органот на управување и
- 4) финансиските активности што ги врши друштвото.

14. Прекршочни санкции

Член 26

За прекршоците утврдени во овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд во Република Македонија.

Член 27

(1) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на финансиско друштво ако врши финансиски активности за кои нема дозвола (членови 13 став (2) точка 2 и 17 став (1)), односно согласност (член 17 став (2)), или врши активности кои не смее да ги врши (член 5 став (1)).

(2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице во финансиското друштво.

Член 28

(1) Глоба во износ од 2.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на финансиско друштво, доколку:

- 1) не го извести Министерството за финансии за извршениот упис во трговски регистар во утврдениот рок (членови 15 став (5) и 16 став (2));
- 2) направи промена на член на орган на управување без согласност од министерот за финансии (член 17 став 2);
- 3) не го води сметководството и не ги изготвува финансиските извештаи во согласност со членот 20 од овој закон;
- 4) не поднесува извештаи до Министерството за финансии согласно со членот 21 од овој закон;
- 5) не ја стави на увид документацијата од членот 22 став (4) на овој закон и
- 6) не го извести Министерството за финансии во пропишаниот рок за дејствијата од членот 18 на овој закон и
- 7) одобрува кредити во обем и на лица спротивно на членот 19 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице во финансиското друштво.

Порамнување и платен налог

Член 29

(1) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд, Министерството за финансии е должно на сторителот на прекршокот од членот 28 на овој закон, да му предложи постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

(2) Постапката за порамнување е задолжителна.

(3) Доколку овластеното лице констатира прекршок е должно да состави записник во кој ќе ги забележи сите битни елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, времето, местото и начинот на сторување на прекршокот, описот на дејствието и лицата затекнати на самото место, и да го понуди на сторителот на прекршокот/одговорното лице во правното лице или лице кое има писмено овластување дека има право да го потпише записникот, истиот да го потпише во знак на согласност.

(4) Во случај кога сторителот на прекршокот се согласува со констатирањето прекршок и го потпише записникот, овластеното лице е должно на сторителот на прекршокот да му издаде платен налог и тоа дополнително да го прибележи во записникот од ставот (3) на овој член.

(5) Во постапката која ќе заврши со издавање на платен налог не се плаќаат трошоци на постапката.

(6) По истекот на рокот од осум дена предвиден за плаќање на платниот налог, во случај да не е платен налогот, овластеното лице поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(7) За поведените постапки за порамнување и исходот од нив, овластеното лице е должно да води посебна евиденција.

Преодни и завршни одредби

Член 30

(1) Правните лица кои на денот на влегувањето во сила на овој закон вршат финансиски активности од членот 4 став (1) на овој закон, освен банките, се должни да се усогласат со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни во период од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон до Министерството за финансии да достават барање за издавање дозвола заедно со документацијата од членот 8 на овој закон.

(3) За субјектите од ставот (1) на овој член кои нема да поднесат барање во рокот од ставот (2) на овој член, Управа за јавни приходи ќе донесе решение за забрана на вршење дејност и ќе бара бришење од регистарот во кој се запишани.

Член 31

(1) Давателите на потрошувачки кредит кои не се исклучени од одредбите на овој закон и кои пред влегувањето во сила на овој закон добиле дозвола од министерот за економија за одобрување на потрошувачки кредити во смисла на членот 2 точка 3 потточка 1 од Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити се должни да се усогласат со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни во период од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон до Министерството за финансии да достават барање за издавање дозвола заедно со документацијата од членот 8 на овој закон.

(3) По истекот на рокот за поднесување на барања од членот 30 став (1) на овој закон Министерството за економија ќе ја одземе дозволата и ќе ги избрише од Регистарот на даватели на потрошувачки кредити што се води во Министерството за економија давателите на потрошувачки кредити од ставот (1) на овој член.

Член 32

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 33

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2011 година.